

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

Problems of Copyright Infringement in Cinematographic Works

ปณณวัฒน์ อธิบูรณการ

นักศึกษาสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

E-mail : s58123440102@ssru.ac.th

บทคัดย่อ

ในปัจจุบันเทคโนโลยีเจริญก้าวหน้ากว่าในอดีตเป็นอย่างมาก ทำให้มีอุปกรณ์แอบถ่ายในโรงภาพยนตร์ทันสมัยและมีขนาดเล็ก ซึ่งในอดีตการตั้งกล้องแอบถ่ายในโรงภาพยนตร์นั้นยังมีกล้องมีขนาดใหญ่ ทำให้ตรวจจับได้ง่าย แต่ในปัจจุบันเทคโนโลยีได้มีการพัฒนาให้กล้องมีหลากหลายขนาด มีขนาดเล็กลง เลนส์กล้องมีความคมชัดขึ้น ทำให้ตรวจจับได้ยาก ส่งผลให้การลักลอบตั้งกล้องแอบถ่ายในโรงภาพยนตร์ง่ายกว่าสมัยก่อน การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพ หรือทั้งเสียงทั้งภาพจากภาพยนตร์ ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ ทั้งภาพยนตร์ไทยและต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาต แล้วนำไปทำซ้ำในสื่อต่างๆ เช่น แผ่นซีดีหรือแผ่นดีวีดี ออกจำหน่าย ที่เรียกกันว่าการซุ่มหนัง แล้วทำซ้ำคัดลอกลงแผ่นซีดีหรือดีวีดีออกขายเป็นหนังซุ่มแข่งกับโรงภาพยนตร์ สร้างความเสียหายทางเศรษฐกิจต่ออุตสาหกรรมภาพยนตร์ และธุรกิจที่เกี่ยวข้องเป็นอย่างมาก ซึ่งเป็นการขัดต่อการแสวงหาประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์ตามปกติของเจ้าของลิขสิทธิ์ หรือผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้สิทธิ โดยอ้างว่าเป็นการทำซ้ำเพื่อประโยชน์ของตนเอง ดังนั้นพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 โดยกำหนดให้การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพ หรือทั้งเสียงทั้งภาพจากภาพยนตร์ ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ ทั้งภาพยนตร์ไทยและต่างประเทศโดยไม่ได้รับอนุญาตถือเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์อีกรูปแบบหนึ่ง งานวิจัยฉบับนี้จึงเป็นการศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาประเภทงานภาพยนตร์ และวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการคุ้มครองลิขสิทธิ์งานดังกล่าว

คำสำคัญ : พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์, การละเมิดลิขสิทธิ์

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2

วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Abstract

At present time, technological progress than in the past. It is very simple to make the devices available and small in modern cinema, which in the past to set the camera in movie theaters, it also has a camera larger than today. Current detection technology has developed a wide range of sizes. The camera lens sharpness up. It is difficult to detect. Resulting in piracy in cinema camera is easier than the past. To repeat the sound or Visual or both all the images from the movie in the movie theater during a movie projection both Thai movies and International movies without permission, then repeated in media such as a CD or a DVD release called zoom leather then repeat screening. More copies of the CD or DVD sales as against cinema zoom. Economic damage the film industry and related businesses which the exploitation rights of the copyright owner or the person who normally is licensed as claimed by repeating for the benefit of their own. Copyright Act (No. 2) 2558 (2015). amendment to the Copyright Act 2537 (1994) is required to repeat the sound or Visual or both all the images from the movie in the movie theater during a movie projection, both Thailand and abroad without obtaining prior. Permission is a violation of copyright. Original research, so this symbolism a comparative study of the Copyright Act, B.E. 2537 Copyright Act (No. 2) 2558 (2015) to study the concept. Theory of intellectual property coverage by job category, films and analysis of problems and solutions in the copyright protection of them.

Keywords : Copyright Act, Copyright violation

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

บทนำ

ปัจจุบันอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีได้มีอิทธิพลต่อการดำรงชีวิตของบุคคลทั่วไป ซึ่งจะเห็นได้จากรูปแบบของการใช้ชีวิตประจำวันต่าง ๆ โดยปกติแล้วบุคคลทั่วไปจะนำเทคโนโลยีดังกล่าวมาใช้โดยผ่านทางระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งเป็นกลไกในการควบคุมการทำงาน และอีกสิ่งหนึ่งที่กำลังมีอิทธิพลซึ่งสิ่งนั้นบุคคลทั่วไปจะใช้ควบคู่กับคอมพิวเตอร์ก็คือ “อินเทอร์เน็ต” (Internet) เป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากยิ่งขึ้นทุกขณะเพราะอินเทอร์เน็ตเป็นศูนย์กลางคอมพิวเตอร์ที่มีขนาดใหญ่และมีระบบควบคุม อีกทั้งยังเป็นสิ่งเชื่อมต่อและมีการพัฒนาอย่างมาก ในปัจจุบันบุคคลทั่วไปสามารถติดต่อสื่อสารถึงกันได้และการสื่อสารโดยผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตสามารถสื่อสารได้หลายรูปแบบ เช่น ข้อความภาพเคลื่อนไหว หรือเสียง อีกทั้งยังแลกเปลี่ยนข้อมูล และเผยแพร่ข่าวสารภายในเวลาไม่กี่วินาที ก็สามารถส่งถึงทุกมุมโลกได้ ไม่เพียงแต่อินเทอร์เน็ตเท่านั้นที่จะช่วยในการสื่อสาร แต่อินเทอร์เน็ตยังมีบริการช่วยในการค้นคว้าหาข้อมูลได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากระบบได้มีการพัฒนาและมีความทันสมัยมากขึ้น สาเหตุเนื่องมาจากคนส่วนใหญ่เริ่มหันมาใช้ระบบอินเทอร์เน็ตในการสื่อสารและเริ่มมีการส่งข้อมูลผ่านทางอินเทอร์เน็ตกันมากยิ่งขึ้น¹ ในยุคต่อมาระบบอินเทอร์เน็ตได้ถูกพัฒนาควบคู่ไปกับเทคโนโลยีโดยได้รับแรงผลักดันจากแนวความคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่งที่ต้องการให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลโดยไม่มีสิ่งใดมาจำกัดและการควบคุมโดยองค์กรต่าง ๆ ของรัฐไม่เข้มงวดมากนักจึง ทำให้มีการแชร์ไฟล์โดยการนำเสนอข้อความภาพยนตร์ รูปภาพ เสียง หรือวีดิโอบนอินเทอร์เน็ตจึงเป็นสิ่งที่กระทำได้ไม่ลำบากและใช้งบการใช้จ่ายค่อนข้างน้อย

กฎหมายลิขสิทธิ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ของบุคคลที่ได้ใช้ความรู้ความสามารถ หรือความชำนาญของตนสร้างสรรค์ผลงานขึ้น และเพื่อส่งเสริมการสร้างสรรค์งานใหม่ขึ้นอันจะเป็นประโยชน์ต่อมวลมนุษยชนโดยทั่วไป หากบุคคลใดสร้างสรรค์งานขึ้นภายใต้เงื่อนไขของกฎหมาย ก็ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายในอันที่มีสิทธิแต่ผู้เดียวที่จะกระทำการใด ๆ เช่น ทำซ้ำ ดัดแปลง โฆษณา ให้ประโยชน์อันเกิดจากลิขสิทธิ์ เป็นต้น เนื่องจากลิขสิทธิ์ เป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่งซึ่งนานาประเทศมุ่งให้ความคุ้มครองแก่ผู้สร้างสรรค์ ด้วยการบัญญัติเป็นกฎหมายภายใน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะคุ้มครองสิทธิอันชอบธรรมแก่เจ้าของลิขสิทธิ์เท่าที่ไม่เป็นการกระทบกระเทือนแต่สิทธิของสังคมที่สาธารณชนจะใช้ประโยชน์จากงานอันมีลิขสิทธิ์นั้น

สังคมไทยได้ให้ความสำคัญกับเรื่องลิขสิทธิ์มากขึ้น เพราะลิขสิทธิ์เป็นผลงานที่เกิดจากการใช้สติปัญญา ความรู้ ความสามารถ และความวิริยะอุตสาหะในการสร้างสรรค์งานให้เกิดขึ้น ซึ่งถือว่าเป็นทรัพย์สินทางปัญญาประเภทหนึ่ง จึงมีกฎหมายลิขสิทธิ์เกิดขึ้นมาเพื่อการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิในงานนั้น ทำให้เกิดแรงจูงใจและกำลังใจแก่ผู้สร้างสรรค์ผลงาน ซึ่งบนอินเทอร์เน็ตก็มีการใช้กฎหมายลิขสิทธิ์เพื่อคุ้มครองผลงานที่อาจจะถูกนำไปเผยแพร่ หรือใช้ในทางที่เป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ได้

ในปัจจุบันจำนวนผู้ใช้อินเทอร์เน็ตมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับมีการบังคับใช้พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 เมื่อวันที่ 4 สิงหาคม 2558 และเพื่อไม่ให้เป็นการขัดต่อข้อกำหนดตามกฎหมายฉบับนี้ ผู้ใช้อินเทอร์เน็ตควรเพิ่มความระมัดระวังมากขึ้นในการนำภาพหรือข้อมูลต่าง ๆ มาใช้ เช่น เมื่อผู้ใช้โซเชียลมีเดีย นำภาพหรือข้อมูลต่าง ๆ มาแชร์หรือโพสต์ จะต้องมีการอ้างอิงแหล่งที่มา และชื่อเจ้าของลิขสิทธิ์นั้นอย่างชัดเจน เช่นนี้ก็จะถือว่าไม่มีความผิด ส่วนผู้ประกอบการธุรกิจ e-commerce เมื่อมีการนำภาพหรือข้อมูลต่าง ๆ ของผู้อื่นมาใช้ จะต้องมีการอ้างอิงแหล่งที่มาและขออนุญาตจากเจ้าของลิขสิทธิ์นั้นเสียก่อน มิฉะนั้น อาจเข้าข่ายกระทำความผิด เนื่องจากการนำไปใช้ในเชิงพาณิชย์โดยไม่ได้รับอนุญาต

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยีมีการพัฒนาไปอย่างมาก ดังนั้น การทำซ้ำ ดัดแปลง เผยแพร่ ในตัวงานจึงมีรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิมซึ่งกฎหมายลิขสิทธิ์ในปัจจุบันยังไม่สามารถครอบคลุมถึงการกระทำความผิดดังกล่าวและหลังจากมีอินเทอร์เน็ตเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันทำให้เกิดการเปลี่ยนในการติดต่อสื่อสารและการส่งข้อมูลจากดั้งเดิมมาเป็นแบบแบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้กฎหมายลิขสิทธิ์แบบเดิมไม่สามารถครอบคลุมได้ เนื่องจากในปัจจุบันผู้จัดทำภาพยนตร์ได้นิยมใช้กล้องดิจิทัลทำให้การฉายภาพยนตร์ภายในโรงภาพยนตร์ จำเป็นต้องใช้เครื่อง High Frame Rate (สามมิติ) เพื่อความคมชัดของภาพ อีกทั้งการถ่ายภาพยนตร์ยังสามารถเก็บไฟล์ไว้ในเครื่อง High Frame Rate (สามมิติ) ได้ โดยระบบของเครื่องจัดเก็บเป็นตัวไฟล์และนำมาฉายเป็นภาพยนตร์หลาย ๆ ครั้งได้ อีกทั้งเครื่องดังกล่าวยังลดต้นทุนในการผลิตภาพยนตร์ได้มากกว่าการใช้ฟิล์มอีกด้วยสาเหตุที่ผู้ผลิตภาพยนตร์ไม่นิยมใช้ฟิล์มเนื่องจากภาพและสีจะไม่สดและจะมีเส้นขึ้นมาบนจอภาพยนตร์เมื่อผู้ผลิตหนังใช้กล้องที่มีระบบดิจิทัลในการจัดเก็บไฟล์ดังกล่าวจะจัดเก็บโดยแผ่น DVD หรือบันทึกในฮาร์ดดิสก์หรือส่งผ่านทางสัญญาณดาวเทียมหรือผ่านทางระบบเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตก็ได้ก็จะสามารถลดงบประมาณในการจัดเก็บหนังได้เมื่อถ่ายทำเสร็จก็จะส่งหนังไปยังโรงภาพยนตร์และทางโรงภาพยนตร์จะเผยแพร่ภาพยนตร์โดยการปล่อยสัญญาณโดยใช้ระบบอิเล็กทรอนิกส์ในระหว่างการฉายภาพยนตร์มีการ Connect กันระหว่าง ตัว Server หรือ Box โดยการส่งผ่านจะเป็นสัญญาณภาพและเสียงโดยจะส่งเป็น Wireless หรือจะส่งผ่านดาวเทียมที่ตั้งไว้ก็ได้แล้วก็มีผู้กระทำความผิดเข้ามารับชมภาพยนตร์แล้วได้นำอุปกรณ์เทคโนโลยีที่ทันสมัยต่าง ๆ มาดัดสัญญาณดังกล่าวแล้วนำมาประมวลผลแล้วนำผลงานชิ้นนั้นออกขายเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 ของประเทศไทยยังไม่สามารถครอบคลุมถึงการกระทำดังกล่าวได้

ปัญหาการละเมิดลิขสิทธิ์นับเป็นปัญหาใหญ่ ที่มีจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ก่อให้เกิดผลกระทบในด้านต่างๆ เช่น สังคม เศรษฐกิจ และความสำคัญระหว่างประเทศในด้านการค้าและการลงทุน ซึ่งสร้างความเสียหายเป็นจำนวนมากต่อประเทศไทย สาเหตุของการคุกคามที่เป็นไปได้อย่างรวดเร็วคือ รูปแบบของการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ในปัจจุบันได้มีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ เข้ามาใช้ โดยมีการนำออกจำหน่ายหรือเผยแพร่ในรูปแบบของดีวีดี วีซีดี และทางอินเทอร์เน็ต โดยมีการลักลอบแอบถ่ายในโรงภาพยนตร์เพื่อบันทึกหรือทำซ้ำต่องานอันมีลิขสิทธิ์ เช่น การใช้กล้องจากโทรศัพท์มือถือ แวนตา หรือนาฬิกา เป็นต้น

งานวิจัยฉบับนี้จึงเป็นการศึกษาเปรียบเทียบพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. ๒๕๓๗ และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 เพื่อศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาประเภทงานภาพยนตร์ และวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการคุ้มครองลิขสิทธิ์งานดังกล่าว

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาหลักการแนวคิด และความเป็นมาของการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญา และงานภาพยนตร์
2. เพื่อศึกษาถึงกฎหมายไทยที่เกี่ยวข้องกับการให้ความคุ้มครองงานภาพยนตร์
3. เพื่อวิเคราะห์ปัญหาและแนวทางแก้ไขในการคุ้มครองลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ขอบเขตของการศึกษา

งานวิจัยเรื่องนี้ต้องการจะศึกษาถึงเรื่องความรับผิดชอบในการละเมิดลิขสิทธิ์ภาพยนตร์ ตามแนวของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ. 2537 และพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2558 เพื่อให้ทราบถึงแนวทางการป้องกันและการปรับใช้ กฎหมายกับกรณีปัญหาที่เกิดขึ้น โดยจะศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศสหรัฐอเมริกา

การทบทวนวรรณกรรม

ลักษณะทั่วไปแห่งลิขสิทธิ์

1. **เหตุผลแห่งการคุ้มครองลิขสิทธิ์** การคุ้มครองลิขสิทธิ์เป็นการคุ้มครองโดยกฎหมายให้ผู้สร้างสรรค์ได้รับสิทธิในการควบคุม (right to control) หรือหาประโยชน์จากการสื่อสาร (benefit from the communication) จากงานของผู้สร้างสรรค์ที่ควรจะได้รับ โดยเหตุผลแห่งการคุ้มครองมีดังนี้ คือ

1.1. เหตุผลแห่งความยุติธรรมของสังคมทั่วไปที่ว่าผู้สร้างสรรค์สมควรจะได้รับประโยชน์ซึ่งเป็นผลผลิตจากแรงงานที่ผู้สร้างสรรค์ได้สร้างสรรค์ขึ้นประโยชน์ที่เขาทั้งหลายจะได้อยู่ภายใต้เงื่อนไขแห่งค่าตอบแทนการใช้งานสร้างสรรค์นั้นๆ

1.2. เหตุผลทางความเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรมเมื่อผู้สร้างสรรค์ได้รับความคุ้มครอง ผลตอบแทนที่ได้รับจากงานของผู้สร้างสรรค์ที่ได้ผลิตขึ้นนั้น นำความเจริญให้เกิดแก่คลังแห่งงานวรรณคดี นาฏกรรมดนตรี และอื่นๆ

1.3. เหตุผลบนพื้นฐานทางเศรษฐกิจการลงทุนบางครั้งมีความจำเป็นต่อการสร้างสรรค์งาน เช่นการสร้างภาพยนตร์ การสร้างสถาปัตยกรรม การแสวงหาผลประโยชน์ เช่น การจัดพิมพ์หนังสือการผลิตสิ่งบันทึกเสียง จะได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่ เมื่อมีการคุ้มครองลิขสิทธิ์นี้และจะเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศด้วย

1.4. เหตุผลทางด้านศีลธรรม งานสร้างสรรค์ที่ได้สร้างสรรค์ขึ้น เป็นการแสดงออกซึ่งปัญญาของผู้สร้างสรรค์ ดังนั้นผู้สร้างสรรค์ จึงควรที่จะได้รับความเคารพนับถือหรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง มีสิทธิที่จะตัดสินใจว่าเมื่อใดและอย่างไร ที่งานของเขาจะนำออกทำซ้ำหรือนำออกเล่น แสดงในที่สาธารณะ หรือมีสิทธิที่จะห้ามหากมีผู้นำงานของผู้สร้างสรรค์ไปใช้ตัดแปลงจนเป็นที่เสียหาย ซึ่งสิทธิประเภทนี้เรียกกันว่า “ธรรมสิทธิ” (Moral Right)

1.5. เหตุผลทางชื่อเสียงและเกียรติคุณของประเทศชาติเมื่อพิจารณาถึงสภาพการณ์ทั่วไปแล้ว เมื่อปรากฏงานของผู้สร้างสรรค์ขึ้นในประเทศใด ก็ย่อมแสดงถึงปรัชญาหรือคุณลักษณะของคนในชาตินั้น ตลอดจนทำให้มีการเผยแพร่ขนบธรรมเนียมประเพณีให้กระจายไปเป็นที่รู้จักกันทั่วโลก

(ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ 2541)

2. ความสัมพันธ์ระหว่างลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร และเครื่องหมายการค้า

ทรัพย์สินทางปัญญาเป็นผลผลิตจากภูมิปัญญาของมนุษย์อันก่อให้เกิดสิทธิต่างๆทางกฎหมาย โดยนอกจากลิขสิทธิ์ซึ่งจัดว่าเป็นแขนงหนึ่งของทรัพย์สินทางปัญญาแล้วยังมีแนวความคิดในการให้ความคุ้มครองทรัพย์สินทางปัญญาอีกแขนงหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า “ทรัพย์สินทางอุตสาหกรรม” (Industrial Property)

ในขณะที่ลิขสิทธิ์มุ่งสนับสนุนและคุ้มครองสิทธิของผู้สร้างสรรค์งานซึ่งใช้ทักษะและแรงงานในการ

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

สร้างผลงานอันมีที่มาจากงานวรรณกรรมและศิลปกรรมเพื่อมุ่งถึงมรดกทางวัฒนธรรมของมนุษยชาติ โดยการกำหนดสิทธิแต่ผู้เดียวบางประการแก่ผู้สร้างสรรค์จากความคิดริเริ่มของตนเอง ดังเช่น นักประพันธ์ นักแต่งเพลง ศิลปิน จิตรกร ประติมากร แต่สิทธิบัตรมุ่งสนับสนุนและคุ้มครองผู้ผลิตและผู้ออกแบบผลิตภัณฑ์ต่างๆ ส่วนเครื่องหมายการค้า คือสัญลักษณ์ซึ่งใช้เพื่อวัตถุประสงค์ในการจำแนกผลิตภัณฑ์ของกิจการค้ารายหนึ่งออกจากผลิตภัณฑ์ของกิจการค้าอีกรายหนึ่ง เพื่อมิให้ลูกค้าสับสนหรือเข้าใจผิด และทำให้ลูกค้าสามารถจำแนกผลิตภัณฑ์ที่จะซื้อ ทั้งนี้เจ้าของกิจการผู้เป็นเจ้าของเครื่องหมายการค้าของตนประสงค์จะได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายของตนในเครื่องหมายการค้านั้น และเพื่อตัดปัญหาในการโต้แย้งสิทธิในเครื่องหมายการค้าจากผู้อื่น เจ้าของเครื่องหมายการค้าดังกล่าวควรที่จะดำเนินการขอจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ที่หน่วยงานของรัฐบาล ซึ่งมีหน้าที่ในการรับจดทะเบียนเครื่องหมายการค้า ตามแต่ที่กฎหมายภายในของแต่ละประเทศกำหนดไว้ เพื่อให้ได้มาสิทธิแต่ผู้เดียวในการใช้ แบ่งปัน อนุญาต หรือโอน ซึ่งสัญลักษณ์นั้นตามสิทธิทางกฎหมายกำหนดไว้ (ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ 2541)

ทฤษฎีการคุ้มครองลิขสิทธิ์

ในส่วนที่เกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ ได้มีแนวความคิดเกี่ยวกับการคุ้มครองลิขสิทธิ์ของนักกฎหมายอยู่สอง ทฤษฎี ซึ่งมีความเห็นแตกต่างกันคือ

3.1 ทฤษฎีเสรีนิยม แนวความคิดของทฤษฎีนี้เห็นว่าบรรดาสิ่งนิพนธ์จากความนึกคิดของมนุษย์สมควรให้สาธารณชนทั่วไปใช้ประโยชน์ได้อย่างเสรี เพื่อเป็นการผลักดันและส่งเสริมความเจริญก้าวหน้าของวัฒนธรรมประเทศ ทั้งนี้ เนื่องจากผลงานอันเกิดจากความคิดของมนุษย์ไม่ควรที่จะถือว่าเป็นสิ่งที่นิพนธ์อย่างแท้จริงได้ เพราะว่าความคิดของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ย่อมจะอาศัยจากการได้รับความสนใจจากความนึกคิดของบรรดาบรรพบุรุษไม่ว่าโดยตรงหรือทางอ้อม ความนึกคิดอันเป็นความริเริ่มอย่างแท้จริง โดยเอกเทศเป็นสิ่งที่ไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่านิพนธ์บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ความจริงเป็นผลิตผลทางสังคมดังนั้นประโยชน์อันเกิดจากสิ่งนิพนธ์ดังกล่าวจึงสมควรตกเป็นของสังคมด้วย อันควรแก่การยอมรับนับถือของสาธารณชน การใช้ประโยชน์จากความนึกคิดของมนุษย์จึงสมควรปล่อยให้เป็นของสาธารณชนอย่างเสรี ซึ่งก็หมายความว่า บรรดางานสร้างสรรค์อันมีลิขสิทธิ์ตกเป็นสมบัติของสาธารณะ มิใช่สมบัติของผู้ผลิตแต่อย่างใด

3.2 ทฤษฎีคุ้มครองป้องกัน แนวความคิดเห็นของทฤษฎี เห็นว่าลิขสิทธิ์สมควรได้รับความคุ้มครองป้องกันเช่นเดียวกับสิทธิในทางแพ่งโดยทั่วไป และอ้างว่าลิขสิทธิ์เป็นสิทธิที่ไยยันบุคคลทั่วไปอย่างหนึ่งซึ่งมีลักษณะพิเศษโดยมีเหตุผลสนับสนุน 2 ประการ ทำให้หลักของลิขสิทธิ์แตกต่างออกไปด้วย คือ

ประการแรก เห็นว่า ชีวิตในส่วนจิตใจและสติปัญญาเป็นส่วนหนึ่งของสภาพบุคคล (Personality) เมื่อสภาพบุคคลได้รับความคุ้มครอง (Protection of one's Personality) การแสดงเป็นรูปธรรมก็เป็นส่วนหนึ่งแห่งสภาพบุคคลจะได้รับความคุ้มครองด้วย จากเหตุผลสนับสนุนนี้ทำให้ลิขสิทธิ์มีแนวโน้มเอียงไปในทางที่เห็นว่าลิขสิทธิ์เป็นสิทธิในสภาพบุคคล (Right of Personality)

ประการหลัง เห็นว่า สิ่งนิพนธ์ (งานสร้างสรรค์) อันเป็นผลงานของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ย่อมตกเป็นของบุคคลนั้นแต่เพียงผู้เดียว ถ้าสิ่งนั้นมีคุณค่าทางเศรษฐกิจก็ย่อมเป็นกรรมสิทธิ์ของบุคคลนั้น ซึ่งจากเหตุผลสนับสนุนนี้ เป็นที่มาของแนวความคิดที่ว่าลิขสิทธิ์เป็นกรรมสิทธิ์และเป็นสิทธิในทรัพย์สินที่ไม่มีรูปร่าง (Right of Incorporeal Property) (ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ : 2541)

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

งานภาพยนตร์ (Cinematographic work)

องค์การทรัพย์สินทางปัญญา ได้ให้ลักษณะต่างๆ ของงานภาพยนตร์ว่า motion pictures ("cinematographic works") : whether silent or with a sound track and irrespective of their purpose (theatrical exhibition, television broadcasting, etc.), their genre (flimdramas, documentaries, newsreels, etc.), length, method employed (filming "live," cartoon, etc.), or technical process used (pictures on transparent film , on electronic videotapes, etc.)

พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 ได้ให้นิยามของ "ภาพยนตร์" หมายความว่า โสตทัศนวัสดุอันประกอบด้วยลำดับของภาพ ซึ่งสามารถนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ หรือสามารถบันทึกลงวัสดุอื่นเพื่อนำออกฉายต่อเนื่องได้อย่างภาพยนตร์ และให้หมายความรวมถึงเสียงประกอบภาพยนตร์นั้นด้วย

งานภาพยนตร์ เป็นงานอีกประเภทหนึ่งอันเกี่ยวข้องกับสิทธิข้างเคียง เนื่องจากการนำเอางานพื้นฐานมาทำการสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดงานประเภทนี้ขึ้น เช่น การนำเอาบทประพันธ์ที่ได้รับการนิยาม เรื่อง "คู่กรรม" อันถือว่าเป็นงานวรรณกรรมมาทำเป็นบทภาพยนตร์ แล้วดำเนินการถ่ายทำเป็นภาพยนตร์ เป็นต้น

ในพระราชบัญญัติคุ้มครองวรรณกรรมและศิลปกรรม พ. ศ. 2475 ไม่มีคำว่า "ภาพยนตร์" บัญญัติไว้เลย แต่เดิมงานภาพยนตร์จึงเป็นที่เคลือบแคลงสงสัยว่าจะได้รับความคุ้มครองหรือไม่ ต่อมาจึงได้มีการบัญญัติให้เป็นงานสร้างสรรค์ประเภทที่ได้รับความคุ้มครองแล้วโดยชัดแจ้งในพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2521

เมื่อพิจารณาดูนิยามศัพท์จะเห็นว่า ภาพยนตร์เป็นงานสร้างสรรค์ที่เป็นงานโสตทัศนวัสดุอย่างหนึ่งอันประกอบด้วยลำดับของภาพ มีเสียง เช่น ภาพยนตร์เสียงในฟิล์มหรือไม่มีเสียง เช่น ภาพยนตร์แปดมิลลิเมตรหรือ สิบหกมิลลิเมตรต้องมีการพากษ์ มีการบันทึกลงในวัสดุเพื่อให้สามารถใช้วัสดุนั้นนำออกฉายได้อย่างภาพยนตร์ เช่น บันทึกลงในฟิล์มขนาดต่างๆกัน เป็นต้น แล้วนำออกฉายได้อย่างภาพยนตร์เห็นลำดับของภาพต่างๆ หรือเป็นการบันทึกลงบนวัสดุอื่นเพื่อนำออกฉายได้อย่างภาพยนตร์ แล้วนำออกฉายให้เห็นลำดับของภาพต่างๆ

ในกฎหมายเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ของญี่ปุ่นให้นิยามศัพท์ว่า งานภาพยนตร์ หมายความว่า การแสดงออกโดยกรรมวิธีผลิต ภาพอย่างเดี่ยวหรือทั้งภาพทั้งเสียง... (As used in the Law, "cinematographic work" includes a work expressed by a process producing visual or audio-visual effects analogous to those cinematography and fixed in some material form) ซึ่งเห็นได้ว่ามีหลักเกณฑ์เช่นเดียวกับคนไทยแต่นิยามศัพท์ของไทยบัญญัติเกินความหมายกว้าง และชัดเจนกว่า

ส่วนในกรณีภาพนิ่งจากลำดับภาพใดภาพหนึ่ง อันเป็นส่วนหนึ่งของภาพยนตร์ มาทำเป็นภาพในลักษณะภาพถ่ายนั้น ไม่ถือว่าเป็นภาพดังกล่าวเป็นภาพยนตร์ เนื่องจากเฟรม เดียวนี้ ไม่มีลักษณะเป็นลำดับของภาพ เพื่อนำออกฉายต่อเนื่องอย่างภาพยนตร์ กล่าวคือ เป็นภาพที่เรียงกันตามเหตุการณ์ต่อเนื่องให้ปรากฏต่อสายตาผู้ชม แต่ภาพถ่ายดังกล่าวซึ่งผ่านกรรมวิธีอย่างไรอย่างหนึ่ง จนเป็นงานภาพถ่ายแล้ว ย่อมเข้าลักษณะในประเภทงานศิลปกรรม

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

วิธีการดำเนินการศึกษาวิจัย

การดำเนินการวิจัยฉบับนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Documentary Research) โดยใช้วิธี การศึกษา ค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูลทางด้านเอกสารที่เกี่ยวข้องโดยเกิดจากการค้นคว้า มาจากหนังสือ วารสาร บทความ วิทยานิพนธ์ และข้อมูลจากอินเทอร์เน็ตที่เกี่ยวข้อง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับในการศึกษาวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงปัญหาและแนวทางการแก้ไขเกี่ยวกับลิขสิทธิ์ได้มากขึ้น
2. ทำให้ทราบความหมาย วิวัฒนาการ และลักษณะทั่วไปของงานลิขสิทธิ์มากขึ้น
4. เพื่อให้ทราบถึงการปรับใช้กฎหมายและการบังคับใช้กฎหมายลิขสิทธิ์ในงานภาพยนตร์
5. เพื่อเสนอแนะแนวทางการปรับปรุงกฎหมายลิขสิทธิ์ๆเกี่ยวกับงานภาพยนตร์

ผลการวิจัย

ในอดีตการคุ้มครองลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์นั้นจัดรวมอยู่ในการละเมิดลิขสิทธิ์แก่งานโสตทัศนวัสดุหรืองานภาพยนตร์หรือ สิ่งบันทึกเสียง โดยการทำซ้ำหรือดัดแปลง การเผยแพร่ต่อสาธารณชน การให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนา การให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์ และในปัจจุบันได้แก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายให้มีกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์งานภาพยนตร์โดยเฉพาะ ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 28 พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ. ศ. 2537 กำหนดให้การกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งแก่โสตทัศนวัสดุภาพยนตร์หรือสิ่งบันทึกเสียงอันมีลิขสิทธิ์ตามบัญญัตินี้โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 15 (5) ทั้งนี้ ไม่ว่าในส่วนตัวเป็นเสียงและหรือภาพให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ ถ้าได้กระทำดังต่อไปนี้

- (1) ทำซ้ำหรือดัดแปลง
- (2) เผยแพร่ต่อสาธารณชน
- (3) ให้เช่าต้นฉบับหรือสำเนางานดังกล่าว”

สาระสำคัญของพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2558 ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537 คือ เพิ่มเติมมาตรา 28/1 ที่บัญญัติให้การทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพ หรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัตินี้ ในโรงภาพยนตร์ตามกฎหมาย ว่าด้วยภาพยนตร์และวีดิทัศน์ ไม่ว่าทั้งหมดหรือแต่บางส่วน โดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 15 (5) ในระหว่างการฉายในโรงภาพยนตร์ ให้ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และมีให้นำมาตรา 32 วรรคสอง (2) มาใช้บังคับ โดยกำหนดโทษไว้ใน มาตรา 69/1 ต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่หกเดือนถึงสี่ปี หรือปรับตั้งแต่หนึ่งแสนบาทถึงแปดแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ ดังนั้นการชมหนังแม้เพียงบางส่วนก็ถือว่าเป็นการละเมิดลิขสิทธิ์ และจะนำข้ออ้างว่าบันทึกไว้ใช้ส่วนตัวเพื่อให้พ้นผิดไม่ได้

อย่างไรก็ตาม กฎหมายที่แก้ไขใหม่ไม่ได้เพิ่มเติมกลไกการคุ้มครองการละเมิดลิขสิทธิ์ให้ต่างจากกฎหมายเดิม เพียงแต่มีการกำหนดถึงการทำซ้ำโดยการบันทึกเสียงหรือภาพ หรือทั้งเสียงและภาพจากภาพยนตร์อันมีลิขสิทธิ์แยกออกมาเป็นการเฉพาะให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้นเท่านั้น

การประชุมวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติของนักศึกษาด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ครั้งที่ 2
วันที่ 19 มกราคม 2562

ณ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

ข้อเสนอแนะ

ในปัจจุบันแม้ว่าจะมีการแก้ไขพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์แล้ว แต่ก็ยังมีการละเมิดลิขสิทธิ์โดยการชุมนุมออกเผยแพร่ ทางอินเทอร์เน็ต การจำหน่ายแผ่นซีดีเถื่อนตามท้องตลาด ต้นเหตุมาจากการที่มีบุคคลหนึ่งได้แอบเข้าไปตั้งกล้องถ่ายภาพยนตร์ในโรงภาพยนตร์ แล้วได้นำมาเผยแพร่ในช่องทางดังกล่าว ผู้วิจัยเห็นว่าควรให้อำนาจแก่พนักงานของโรงภาพยนตร์ในการตรวจค้นอย่างเข้มงวดจากลูกค้าที่เข้าชมภาพยนตร์ เพื่อสร้างกลไกในการป้องกันการลักลอบเอากล้องเข้าไปในโรงภาพยนตร์

เอกสารอ้างอิง

ศาสตราจารย์ไชยยศ เหมะรัชตะ, คำอธิบายกฎหมายลิขสิทธิ์, พิมพ์ครั้งที่ 4(กรุงเทพฯ:สำนักพิมพ์นิติธรรม)
พระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ พ.ศ.2537
สกล หาญสุทธิวารินทร์ ออนไลน์ (<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/635401>)